

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในผู้ติดเชื้อเอชไอวี/
ผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับยาต้านไวรัส

พิไลลักษณ์ พึ่งพิบูลย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

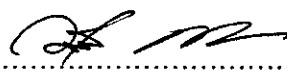
กรกฎาคม 2549

ISBN 974-502-864-9

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

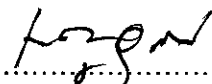
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ พิไลลักษณ์ พึ่งพิบูลย์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

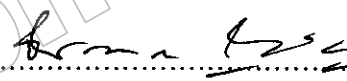

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เดียวอิสระ)

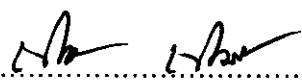

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ดร.เพ็ญพักตร์ อุทิศ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เดียวอิสระ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพงษ์ ธีรมนัส)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 13 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก รศ.ดร.วรรณิ์ เดียวอิศเรศ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ผศ.ดร.จินตนา วัชรสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำทางวิชาการ แนวคิด และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งตรวจสอบความ สมบูรณ์ของเนื้อหา และสนับสนุนให้กำลังใจเป็นอย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน ที่ได้สละเวลา และกรุณาให้ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.นุจรี ไชยมงคล ดร.เขมรดี มาสิงบุญ และ ดร.พิสมัย หอมจำปา ที่กรุณารับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และแนะนำแนวทางที่เป็น ประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็น รากฐานของการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณพยาบาลผู้รับผิดชอบคลินิกยาค้าน ไวรัสและคลินิกให้คำปรึกษา โรงพยาบาลระยอง โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช สระแก้ว โรงพยาบาลวัฒนานคร โรงพยาบาลกบินทร์บุรี และ โรงพยาบาลบางน้ำเปรี้ยวที่ให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือใน การวิจัยครั้งนี้

ท้ายนี้ขอขอบพระคุณ บิดา มารดาที่ได้ให้การอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูอย่างดีและ สนับสนุนเป็นกำลังใจตลอดมา ขอขอบพระคุณ น.พ.กสิวัฒน์ ศรีประดิษฐ์ และทุกคนในครอบครัว ซึ่งเป็นทั้งกำลังใจและแรงผลักดันให้ผู้วิจัย มีความมานะพยายาม ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จ ตลอดด้วยดี รวมทั้งเพื่อน ๆ ที่คอยห่วงใย ช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

พิไลลักษณ์ พึ่งพิบูลย์

46921383: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว)

คำสำคัญ: พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ/ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ ผู้ป่วยเอดส์/ ยาด้านไวรัส

พินิลักษณ์ พึ่งพิบูลย์: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ ผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับยาด้านไวรัส (FACTORS ASSOCIATED WITH SEXUAL RISK BEHAVIORS AMONG HIV INFECTED PEOPLE/ AIDS PATIENTS RECEIVING ARV DRUGS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: วรณี เดียววิเศษ, Ph.D., จินตนา วัชรสินธุ์, Ph.D. 100 หน้า. ปี พ.ศ. 2546. ISBN 974-502-864-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับยาด้านไวรัสในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับยาด้านไวรัสเป็นเวลา 6 เดือนขึ้นไปและเข้ากลุ่มชมรมผู้ติดเชื้อกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 98 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลด้านครอบครัว และข้อมูลการติดเชื้อเอชไอวี แบบสอบถามแรงจูงใจต่อการมีบุตร แบบสอบถามการรับรู้ความเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ปลอดภัย และแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้คือร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าสหสัมพันธ์พอยท์ไบซีเรียล และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเท่ากับ 8.43 คะแนน ($S.D. = 2.28$ คะแนน, ค่าพิสัยคะแนนแบบสอบถาม = 7-21) เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่าเพศและอายุกลุ่มตัวอย่างของ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ($r_{pb} = -.158, p = .120$ และ $r = -.071, p = .490$ ตามลำดับ) ระยะเวลาที่อยู่ด้วยกันกับคู่ชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ($r = -.015, p = .884$) ส่วนการรับรู้ความเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ปลอดภัยมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.328, p = .001$) และแรงจูงใจต่อการมีบุตรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .214, p = .034$)

ดังนั้นควรจะมีการประเมินแรงจูงใจต่อการมีบุตร การรับรู้ความเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบ ไม่ปลอดภัยและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับยาด้านไวรัสทุกรายที่เข้ารับการรักษาในสถานพยาบาล

46921383: MAJOR: FAMILY NURSING PRACTITIONER; M.N.S. (FAMILY NURSING PRACTITIONER)

KEYWORDS: SEXUAL RISK BEHAVIORS/ HIV INFECTED PEOPLE/ AIDS PATIENT/ ARV DRUGS

PHILAILUK PUENGPHIBOON: FACTORS ASSOCIATED WITH SEXUAL RISK BEHAVIORS AMONG HIV INFECTED PEOPLE/ AIDS PATIENTS RECEIVING ARV DRUGS. THESIS ADVISORS: WANEE DEOISRES, Ph.D., JINTANA WACHARASIN, Ph.D. 100 P. 2006. ISBN 974-502-864-9

The purposes of this research were to examine sexual risk behaviors and to identify selected factors associated with sexual risk behaviors among people living with HIV/AIDS (PLWHAs) receiving ARV drugs. A purposive sample of 98 PLWHAs receiving antiretroviral drugs from regional, general, and community hospitals in Eastern Region of Thailand for at least 6 months, was recruited in this study. Data was collected by a set of interviewing questionnaire which included questions of personal data, family data, history of HIV infection, motivation toward child desirable, perceived unsafe sex susceptibility, and sexual risk behaviors. Data was analyzed using descriptive statistics, point biserial correlation, and Pearson's product moment correlation coefficient.

The results revealed that mean sexual risk behavior scores among PLWHAs receiving ARV drugs was 8.43 (*S.D.* = 2.28; possible range = 7-21). It was found that there was no association between gender and sexual risk behavior ($r_{pb} = -.158, p = .120$), between age and sexual risk behavior ($r = -.071, p = .490$), and between Length of relationship as partners and sexual risk behaviors ($r = -.015, p = .884$). There were significantly negative relation between perceived unsafe sex susceptibility and sexual risk behavior ($r = -.328, p = .001$) and positive relation between motivation toward child desirable and sexual risk behavior ($r = .214, p = .034$).

It is recommended that child desirable, perceived unsafe sex susceptibility and sexual risk behavior should be routinely assessed in sexual active PLWHAs who receiving ARV drugs.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	9
โรคเอดส์และการรักษาด้วยยาต้านไวรัส.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ.....	13
แนวคิดรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ (The Health Belief Model).....	17
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์.....	22
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
รูปแบบการวิจัย.....	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
ระดับการวัดตัวแปรในการศึกษา.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	35
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลการคิดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มตัวอย่าง และ คู่ชีวิตคนปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง.....	39
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง.....	45
ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจต่อการมีบุตร และการรับรู้ความเสี่ยงต่อการมี เพศสัมพันธ์แบบไม่ปลอดภัยของกลุ่มตัวอย่าง.....	47
ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	50
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	52
สรุปผลการวิจัย.....	52
การอภิปรายผล.....	55
ข้อเสนอแนะ.....	58
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	68
ภาคผนวก ก.....	69
ภาคผนวก ข.....	71
ภาคผนวก ค.....	86
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	100

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สูตรการรักษาโรคเอดส์ที่เป็นมาตรฐานของประเทศไทย.....	12
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงพยาบาล.....	33
3	ความเที่ยงของแบบสอบถามผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับยาต้านไวรัส.....	36
4	ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ($N = 98$).....	40
5	ข้อมูลด้านครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ($N = 98$).....	41
6	ข้อมูลการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มตัวอย่าง ($N = 98$).....	42
7	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง ($N = 98$).....	43
8	ข้อมูลด้านครอบครัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง ($N = 98$).....	44
9	ข้อมูลการติดเชื้อเอชไอวีของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง ($N = 98$).....	45
10	ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อ ($N = 98$).....	46
11	ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจต่อการมีบุตรของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อ ($N = 98$).....	47
12	ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ความเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ปลอดภัยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อ ($N = 98$).....	49
13	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างปัจจัยด้านลักษณะประชากร การรับรู้ของบุคคลและปัจจัยกระตุ้นการปฏิบัติ กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ($N = 98$).....	51

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ภาพกรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
2 แนวทางการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ยังไม่มีอาการ.....	11
3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบจำลองความเชื่อค่านิยมสุขภาพ..	21